

**Ölümünün V. Yıldönümü Dolayısıyla:
PROF. DR. MEHMET ALTAY KÖYMEN,
HAYATI VE ESERLERİ**

*Doç. Dr. Fedâ Şâmil ARIK**

I. HAYATI (1916-1993)

Selçuklu tarihi ve medeniyeti üzerindeki çalışmalarıyla tanınmış değerli ilim ve fikir adamımız Prof.Dr.Mehmet Altay Köymen, 13.5.1916 tarihinde Ankara'nın Haymana ilçesinin Deveci Köyü'nde doğmuştur. Annesi Seyide Hanım, babası, Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesinde şehit düşen Ali Rıza Efendi'dir. İlkokulu Haymana'da birincilikle bitirip (1929), Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü İlköğretmen Okulu'na girmiş, bilahare, bu okulun kapatılmasıyla öğrenimini Adana Öğretmen Okulu'nda sürdürmüş ve İstanbul Haydarpaşa Öğretmen Okulu'nda başarıyla tamamlamıştır (1935). Memleketi Haymana'nın Çalış Köyü'nde bir süre öğretmenlik ve başöğretmenlik yaptıktan sonra, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne girmiş (1936) ve 1940'da Ortaçağ Tarihi Kürsüsü'nden mezun olmuştur.3.7.1943'de, Prof.Fuat Köprülü'nün denetiminde hazırladığı tezle "doktor" unvanını almış, bir yıl Gazi Eğitim Enstitüsü'nde tarih öğretmenliği yapıp, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde, mezkûr kürsüye asistan tayin edilmiştir (8.12.1944). 15.11.1948'de "doçent" olmuş ve o sıralarda yeni kurulan Genel Türk Tarihi Kürsüsü eylemli doçentliğine atanmıştır (30.3.1949). 1951'de, bilgi, görgü ve ihtisasını artırmak üzere, iki yıllığına Avrupa'ya gönderilmiş, Almanya, Fransa ile, özellikle 21 ay kaldığı İngiltere (Londra)'de "British Museum" ve Londra Üniversitesi'ne bağlı "School of Oriental and African Studies"de, meslekî çalışma ve incelemelerde bulunmuş, çalışmalarının takdir edilmesiyle, 1956'da "profesör" unvanıyla ve bir yıl süre ile, sahasında dersler vermek için dünyaca ünlü Columbia Üniversitesi'nce Amerika'ya davet edilmiş, ancak bazı engeller dolayısıyla gidememiş, 3.4.1958'de profesörlüğe yükseltilmiştir. 1960'da Almanya'da

* A.Ü.D.T.C.F.Tarih Bölümü, Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

Freiburg Üniversitesi "Orientalisches Seminar"de araştırmacı profesör olarak çalışmış, 1965'de İran, 1966'da İngiltere, 1969'da Suriye, 1970-71'de İran ve Pakistan'da bilimsel araştırmalar yapmış, konferanslar vermiş, 1975-76'da Hamburg Üniversitesi "Önasya Tarihi ve Kültürü Semineri"nde konuk profesör sıfatıyla, İslâm ve Türk Tarihi, Türk dili dersleri okutmuştur. DTCF'de Genel Türk Tarihi Kürsüsü (1970-82) ile Tarih Bölümü Başkanlıklarında (1982-84) bulunan Prof. Köymen 13.7.1984'de yaş haddinden emekliye ayrılmış, ancak, 1988 başına kadar fakültesinde, bilahare bir süre de Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde sözleşmeli statüde çalışmaya devam etmiş, 9.12.1993'de, yakalandığı pankreas kanserinden kurtulamayarak tedavi gördüğü Ankara Hacettepe Üniversitesi Hastanesi'nde hakkın rahmetine kavuşmuş ve 13.12.1993'de Cebeci Asrî Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir. Sabiha Hanım'la evli ve iki çocuk babasıydı. Kızı Ayşe Arpacı, Gazi Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi'nde İngilizce okutmanı, oğlu fizikçi Prof.Dr.Ali Rıza Köymen de, Amerika'da Texas Üniversitesi'nde öğretim üyesidir.

Zeki, çok gayretli, çalışkan, velûd, disiplinli, titiz, altyapısı mükemmel, Arapça, Farsça, İngilizce, Fransızca, Almanca gibi doğu ve batı dillerine hakkıyla vâkıf, bibliyografik bilgisi çok geniş, metodu sağlam bir tarihçi olarak dikkatleri çekmiş, hocası Prof.F.Köprülü ile ünlü İngiliz tarihçisi Prof.A.Toynbee'nin araştırma usûllerini kendisine örnek almış, onların tarih anlayışına göre eser ve yazılarını yazmaya çalışmıştır. Allah vergisi güçlü bir hafızaya, tenkidî bir zekâyâ ve matematik bir kafaya sahip olan Köymen, doğuştan gelen bu istidatları, kuvvetli altyapısı ve üstün tasnif, tahlil ve terkip gücüyle birleştirence, mesleğinde kısa zamanda temâyüz etmiş, ağırlık merkezini Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun oluşturduğu Ortaçağ Türk-İslâm tarihi ve medeniyeti sahasında ciddî, orijinal araştırmalar yapmış, "karışık ve anlaşılmaktan uzak" Selçuklu tarihini sistemleştirip, anlaşılmasını kolaylaştırmış, ilim dünyasına-bugün artık klasikleşmiş temel başvuru kaynakları durumunda bulunan-değerli eserler kazandırmış, böylece, Türkiye'de Ord.Prof.F.Köprülü ile Ord.Prof.M.H.Yinanç'ın temellerini attığı bu devir tarihçiliğinin gelişmesinde, meslektaşları Prof.O.Turan ve Prof.İ.Kafesoğlu'nun yanısıra, büyük katkıları olmuş, sahasındaki yetki ve otoritesini bütün dünyada kabul ettirmiş ender Türk bilim adamlarındandır.

İlim hayatına, Muhammed b.İbrahim'in "Kirman Selçukluları Tarihi" (nşr.M. Th.Houtsma, Leiden 1886) adlı Farsça eseri üzerinde 1943'de yaptığı doktora teziyle girmiştir. O vakitler, mezkûr siyâsî kuruluş için yegane ana kaynak olan bu eseri, haşiyelerle sağlam bir şekilde türkçeye çevirmiş ve Kirman Selçuklu Tarihi'nin bir taslağını çizmeye çalışmıştır (Yayınlanmamış

bu tenkidî kaynak çalışmasının kısa bir özeti için bkz: M.A.Köymen, "Kirman Selçukluları Tarihi", A.Ü. DTCFD, II/I, 1943, 127-134). Daha sonra, 1948'de, Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun son hükümdarı "Sancar'ın Meliklik Devri"ni konu edinen doçentlik tezini vermiştir. Basılmamış 110 sayfalık bu çalışmasını müteakip, aynı imparatorluğun kuruluşunu, Sultan Sancar ve zamanı ile bu imparatorluğun yıkılışını, Farsça, Arapça vb. gibi kaynaklara dayanarak, hacimli büyük eserlerle ortaya koymuştur. İçeride ve dışarıda hemen hemen hiç ele alınmayan-Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun yapısı ve işleyişi, hukukî durumu, vasallık-metbûluk, halife-sultan ilişkileri vb. gibi-konu ve meseleleri ilk kez eserlerinde bahis konusu etmiş ve aydınlatmıştır. "Tuğrul Bey ve Zamanı" adlı eserinde, araştırma alanının ne denli geniş olduğunu göstermiş, çalışmalarının odak noktasını ise, Alparslan ve zamanı oluşturmuş ve Malazgirt zaferinin 900. yıldönümü dolayısıyla, uzun yıllarını verdiği "Alp Arslan ve Zamanı" adlı abidevî eserini kaleme almıştır. Adı geçen Selçuklu hükümdarlarının hayatları ile dönemlerini kapsamlı bir şekilde ve her yönüyle ele alan bu eserler, sahalarında birer örnek monografilerdir. O, Selçuklular'a ilişkin uzun araştırmalarını, sonuçlarını ise, topluca "Selçuklu Devri Türk Tarihi" adlı eserinde vermiştir. Büyük Selçuklu İmparatorluğu devri ile problemlerini genel çizgileriyle, ancak derli-toplu ve sistemli bir şekilde ele alan bu kitap, her kesime hitap eden genel bir başvuru kaynağı durumundadır. Meslek hayatını daha ziyade Büyük Selçuklu döneminin aydınlatılmasına hasreden Prof.Köymen, son dönem ve yıllarında Türkiye Selçukluları tarihi ile medeniyetini incelemeye girişmiş ve "Alâeddin Keykûbâd ve Zamanı" adlı, üstadlık eseri sayılabilecek son telif eserini yazmıştır. Henüz yayınlanmamış birkaç cilt hacmindeki bu çalışmasında, Türklerin Anadolu'da sergiledikleri yüksek medeniyet ve "Türk Rönesansı" bütün detaylarıyla ortaya konulmuştur.

O, ayrıca, Büyük Selçuklular'ın ünlü devlet adamı vezir Nizâmü'l-Mülk'ün tanınmış eseri "Siyâset-nâme"nin Farsça aslını-ilim dünyasınca bilinmeyen bir nüshasına dayanarak- Türkiye'de ilk kez neşredip, Türkçe'ye çevirdiği gibi, evvelce F.R. Unat'la birlikte Osmanlıca metin ve transkripsiyonunu çıkardığı, Osmanlı kaynaklarından "Neşrî Tarihi"ni de -eksik kısımlarını ekleyerek -bugünkü dilimize çevirerek yayınlamıştır. Sözüünü ettiğimiz bu telif eserleri, tenkidli metin neşri ve tercümeleleri dışında, münşeat mecmuaları, vakfiyeler, vekayinameler (tarihler) v.b. gibi bazı önemli Selçuklu kaynaklarını tanıtmış, tahlil ve tenkid ederek, önem ve değerlerini ortaya koymuş ve kimisini de yayınlamıştır. Çalışmaları ile içeride ve dışarıda sahasının en büyük uzmanlarından biri sayılan, eserlerine her yerde daima başvuru Köymen'in, kendisinden önce ebedî âleme göçen rahmetli meslektaş Prof.İ.Kafesoğlu'nun da belirttiği gibi "Selçuklu tarihinin inşâsındaki büyük payı, şükranla anılmaya değer ölçüdedir".

Prof.Köymen, uzun yıllar, fakültesi dışında, Ankara Üniversitesi İlahiyat, Eczacılık, Hukuk Fakülteleri ile, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi'nde, "İnkılâp Tarihi"; Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde "Selçuklu ve Ortaçağ Türk-İslâm Tarihi", "Genel Türk Tarihi" dersleri de vermiş; "Türk Tarih Kurumu", "Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü", Amerika'da bulunan "Middle East Studies Association" gibi, tanınmış, yerli-yabancı bilimsel kurum ve kuruluşların aslî üyeliklerine seçilmiş, Türk Ansiklopedisi'nde "Tarih Müşavirliği", Türk Tarih Kurumu "Genel Türk Tarihi ile Ortaçağ Bilim ve Uygulama Kolu Başkanlığı ve Üyeliği", Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü "Genel Sekreterliği", Kültür Müsteşarlığı ve Bakanlığı'nda "Kültür Eserleri Kurulu Başkan Yardımcılığı", "1000 Temel Eser Kurulu Başkanlığı", Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi "Tarih Araştırmaları Dergisi Müdürlüğü" vb. gibi çeşitli idarî, bilimsel ve akademik görevlerde bulunmuş yurtiçinde olduğu kadar, yurtdışında da pek çok milletlerarası ilmî toplantıya katılmış ve Türkiye'yi başarı ile temsil etmiştir.

II. ESERLERİ

1-BASILMIŞ ESERLER

A-KİTAPLAR

1954

-"**Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, c. II. İkinci İmparatorluk Devri**" Ankara 1954 [1984²-1991³ (c.V.olarak)] (Türk Tarih Kurumu Yayını). Profesörlük Takdim Tezi.

1962

-"**Selçuklu Devri Türk Tarihi**", Ankara 1962 (Ayyıldız Matbaası) [1982² (A.Ü.Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayını) -1989³-1993⁴ (Türk Tarih Kurumu Yayını)].

1972

-"**Alp Arslan ve Zamanı**", [c.I.] İstanbul 1972 (Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Yayını) (Ankara 1983², A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayını., İstanbul 1995², Millî Eğitim Bakanlığı Yayını).

1976

-"**Tuğrul Bey ve Zamanı**", İstanbul 1976 (Kültür Bakanlığı Yayını) (Ankara 1986²: Dip notları çıkarılmış ve "**Tuğrul Bey**" adıyla., Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını).

1979

-"**Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, c. I. Kuruluş Devri**", Ankara 1979 (Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü Yayını)- 1989² (Türk Tarih Kurumu Yayını).

1983

-"**Alp Arslan ve Zamanı**", c.II.Ankara 1983 (A.Ü.Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayını).

1989

-"**Lise I. Tarih**" (Adil Alpman-Salim Koca-İsmail Cansız ile birlikte, Yeni Müfredata Göre Hazırlanan Kaynak Kitabı), İstanbul 1989 (Ülke Yayın Haber Tic. Ltd. Şti. Yayını).

-"**Lise II. Tarih**" (Mehmet Ali Ünal ile birlikte, Yeni Müfredata Göre Hazırlanan Kaynak Kitabı), İstanbul 1989 (Ülke Yayın Haber Tic. Ltd. Şti. Yayını).

1990

-"**Lise III. Tarih**" (Baykal Özel-İbrahim Atnur ile birlikte, Yeni Müfredata Göre Hazırlanan Kaynak Kitabı), İstanbul 1990 (Ülke Yayın Haber Tic. Ltd. Şti. Yayını).

1991

-"**Lise II. Tarih**" (Salim Koca- Baykal Özel ile birlikte, Yeni Müfredata Göre Hazırlanan Kaynak Kitabı), İstanbul 1991 (Ülke Yayın Haber Tic. Ltd. Şti. Yayını).

1992

-"**Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, c.III. Alp Arslan ve Zamanı**", Ankara 1992 (Türk Tarih Kurumu Yayını).

1995

-"**Tarih I.**", (Adil Alpman-Mehmet Özgedik-Ali Güler-Suat Akgül ile birlikte, Ders Geçme ve Kredi Sistemine Göre Hazırlanan Lise Ders Kitabı), İstanbul 1995 (Ülke Yayın Haber Tic.Ltd.Şti. Yayını).

1996

-"**Tarih II.**", (Mehmet Öz-Mehmet Özgedik- Suat Akgül-Metin Anahtarcıoğlu ile birlikte, Ders Geçme ve Kredi Sistemine Göre Hazırlanan Lise Ders Kitabı), İstanbul 1996 (Ülke Yayın Haber Tic.Ltd.Şti. Yayını).

B-MAKALELER**1943**

- "Kirman Selçukluların Tarihi", **A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, II/I (1943), 127-134 (Basılmamış Doktora tezinin kısa bir özeti).

1947

- "Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nda Oğuz İsyanı (1153)", **A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, V/2 (1947), 159-173 (Almanca çevirisi: "Der Oğuzen-Aufstand", aynı dergi, 175-186).

"Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihinde Oğuz İstilasını" **A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, V/5 (1947), 563-620 (Almanca çevirisi: "Der Oghusen-Einfall und Seine Bedeutung im Rahmen der Geschichte des Grossen Seldschukenreiches", aynı dergi, 621-660).

1951

- "Selçuklu Devri Kaynaklarına Dair Araştırmalar, I: Büyük Selçuklu İmparatorluğu Devrine Ait Münşeat Mecmuaları", **A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, VIII/4 (1951)'den Ayırması, 537-648.

1955

- "Meskûkâta Göre Büyük Selçuklu İmparatoru Sancar'la Irak Selçuklu Devleti Hükümdarı Mahmud'un Vasallık Münasebetleri", **60. Doğum Yılı Münasebetiyle Zeki Velidî Togan'a Armağan** (Symbolae In Honorem Z.V.Togan), İstanbul 1955, 131-136 (Ayırması, 1-6).

1956

- "Üniversiteler Islâha Muhtaç mıdır?", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2321 (29 Ocak 1956).

- "Aydınlarımız ve Vazifeleri", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2429 (18 Mayıs 1956).

- "Aydınlarımız ve Vatanseverlik Telakkileri", (Günün Makalesi) **Zafer Gazetesi**, sayı: 2445 (3 Haziran 1956), 2,4.

"Üniversiteler Nasıl Islâh Edilebilir", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2458 (17 Haziran 1956), (Önasya Mecmuası, II/22 (Haziran 1967), (4-5).

- "Köyden Geliyorum", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2544 (15 Eylül 1956).

- "Köyden Geliyorum", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2559 (30 Eylül 1956).

- "Bir Fakültede Yapılan Açılış Mcerasimi", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2598 (15 Kasım 1956).

- "İşte Muhtar Üniversitesi", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2601 (18 Kasım 1956).

- "Hüseyin Cahid'e Cevap", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2608 (25 Kasım 1956).

- "Köymen'in siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanına Cevabı", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2609 (26 Kasım 1956).

1957

- "Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun Kuruluşu, I. İslâm İemine Girmeden Önce Selçuklular. I. Oğuzlar Devleti ve Mâhiyeti", **A.Ü.Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, XVI/1-3 (1957), 97-191.

- "Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun Kuruluşu, II. Sultan Mahmud'un Ölümü ve Oğlu Mesud'un Tahta Geçmesiyle Değişen Şartlar ve Selçuklular" **A.Ü.Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, XV/4 (1957), 1-107.

1958

- "Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun Kuruluşu, III. Sultan Mesud'un Selçuklular Üzerine Bizzat Yürümesi ve Galibiyeti", **A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, XVI/3-4 (1958), 1-66.

1959

- "Selçuk'un Torunları Bu Vatanın Ebedî Sahipleridir", **Birlik Dergisi**, II/12 (Ekim 1959), 27-29.

1961

"Anadolu'nun Fethi", **Diyanet İşleri Başkanlığı Dergisi**, I. (1961), 89-122.

1964

- "Var Olma Savaşı" (Baş Yazı), **Söz Milletın Gazetesi**, I/5 (11 Nisan 1964), Cumartesi, 1.

- "Günün Modası: Sosyalizm" (Baş Yazı), **Söz Milletın Gazetesi**, I/6 (9 Mayıs 1964), Cumartesi, 1.

- "Selçuklu Tarihinin Devirlere Taksimi Mesclesine Dair", **A.Ü.DTCF. Tarih-Araştırmaları Dergisi**, II/2-3 (1964), 1966, 83-89.

- "Selçuklular'ın Kars İli Fethinin Önemi", **Türk Kültürü Dergisi**, II/22 (Kars Armağanı, Ağustos 1964), 141-144.

- "Türk Milletinin Uğradığı Hayal Kırıklığı" (Baş Yazı), **Söz Milletinin Gazetesi**, I/I (24 Eylül 1964), Perşembe 1,4.

1966

- "Türk Meydan Muharebeleri ve Bunlar Arasında Malazgirt Meydan Muharebesinin Yeri", **Türk Kültürü Dergisi**, IV/46 (Ağustos 1966), (19-21), 851-853. [Aynı Dergi, XXI/232 (Ağustos 1982), (11-13), 599-601., sayı: 400 (Ağustos 1996), 490-493].

- "Türk Tarihinde Kültür Mücadelesi", **Türk Kültürü Dergisi**, IV/48 (Ekim 1966), (30-38), 1118-1126. [**Önasya Mecmuası**, II/18-19 (Şubat-Mart 1967), (4-6, 14)].

- "Atütürk'ün Kültür Siyaseti", **Türk Kültürü Dergisi**, V/49 (Kasım 1966), 10-15 [**Öğretmen Dergisi**, XIX/214, 7-10., **Önasya Mecmuası**, II/20 (Nisan 1967), 6-7, 18., **Milli Kültür Dergisi**, II/6-7-8 (Kasım-Aralık 1980-Ocak 1981), 10-13].

- "Alp Arslan Zamanı Selçuklu Saray Teşkilatı ve Hayatı", **A.Ü.DTCF. Tarih Araştırmaları Dergisi**, IV/6-7 (1966), 1968, I-100.

- "Türk Göçleri ve Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun Kuruluşu", **Önasya Mecmuası**, II/16 (Aralık 1966), (11).

1967

- "Hacettepe Üniversitesi Kuruluşu Münasebetiyle: Üniversite Meselesi", **Önasya Mecmuası**, II/23 (Temmuz 1967), (6).

- "Alp Arslan Zamanı Selçuklu Askerî Teşkilatı", **A.Ü.DTCF. Tarih Araştırmaları Dergisi**, V/8-9 (1967), 1970, I-74.

1968

- "Düzcende Bir Değişiklik Değil, Reform Yapılmalı", **Yeni İstanbul Gazetesi**, 2 Şubat 1968, 3.

- "Yeni Türkiye'nin Doğuşu Hakkında Bazı Mülâhazalar", **Türk Kültürü Dergisi**, VI/66 (Nisan 1968), (1-5), 337-341. (Almanca çevirisi: "Einige Bemerkungen Zur Geburt Der Neuen Turkei", **Cultura Turcica**, 8-10 (1971-1973), 10-14).

- "Milletler ve Akademiler", **Türk Kültürü Dergisi**, VI/67 (1968), (2-6), 402-406.

- "Selçuklu Hükümdarı Togan Şah", **Necati Lugal Armağanı**, Ankara 1968, 397-401.

- "Anadolu'nun Fethi ve Malazgirt Meydan Muharebesi", **Malazgirt Zaferi ve Alp Arslan**, İstanbul 1968 (1972)², 67-142.

1969

- "Selçuklu Devri Kaynaklarına Dair Araştırmalar, II. Risâle-i Senceriyye, I. Önsöz ve Farsça Metin", **A.Ü.DTCF. Doğu Dilleri Dergisi**, I/3 (1969), 15-55.

1970

- "Atatürk ve Türk Tarih Kurumu", **Ajans-Türk Dergisi**, VIII/89 (1 Haziran 1970), 7,10.

1971

- "Alp Arslan Zamanı Türk Evi", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, sayı: 3 (1971), 1-14.

- "Alp Arslan Zamanı Türk Beslenme Sistemi", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, sayı: 3 (1971), 15-50.

- "Alp Arslan Zamanı Türk Giyim Kuşamı", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, sayı: 3 (1971), 51-90.

- "Selçuklu Devri Şiirlerine Göre Türklerin Kültür Seviyesi", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, sayı: 3 (1971), 119-143.

- "Selçuklu Devrinde Türk-İranlı İşbirliği", **İran Şehinşahlığı'nın 2500. Kuruluş Yıldönümü Armağanı**, İstanbul 1971, 293-328.

- "İslâm Açısından Malazgirt Meydan Muharebesi", **Diyanet İşleri Başkanlığı Dergisi**, X/110-111 (Temmuz-Ağustos 1971), 217-223.

- "Türk Ordusu ve Millet", **Türk Kültürü Dergisi**, IX/106 (Ağustos 1971), (4-6), 780-782.

- "Üniversite Reformu", **Tercüman Gazetesi**, 7 Aralık 1971, Salı.

1972

- "12 Mart Muhtırasının Mana ve Mahiyeti Üzerine Bazı Düşünceler", **Türk Kültürü Dergisi**, X/118 (Ağustos 1972), (122-124), 1042-1044.

1974

- "Yunan Meselesi, Gevşeklik, İhmal ve Taviz", **Tercüman Gazetesi**, 20 Mayıs 1974, Pazartesi, 2.

- "Üniversitelere Giriş İmtihanları ve Düşündürdükleri", **Tercüman Gazetesi**, 1 Haziran 1974, Cumartesi, 2.

- "Türk Ordusu ve Kıbrıs", **Tercüman Gazetesi**, 12 Ağustos 1974, 2.

- "Kıbrıs Meydan Muharebesi'nin Mana ve Mahiyeti", **Tercüman Gazetesi**, 16 Ağustos 1974, 2.

- "İçimizde Bulanan Bazı Gafiller", **Tercüman Gazetesi**, 17 Ağustos 1974, 2.

- "Prof.Dr.Osman Turan'a Reva Görülen Muamele", **Tercüman Gazetesi**, 30 Eylül 1974. [Bu makale, M.A. Köymen'in, Prof.Dr.O.Turan'ın "**Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkuresi Tarihi**", c.I-II (İstanbul 1978²) adlı kitabına "Önsöz" olarak yazdığı "Prof.Dr.Osman Turan, Hayatı, Eserleri ve Fikirleri"(11-33) adlı yazıda da aynen yayınlanmıştır. (23-25)].

- "Türk İçtimâî Nizâmı", **Tercüman Gazetesi**, 8 Ekim 1974, Salı, 2, 6.

1975

- "Alp Arslan Zamanı Türk Toplum Hayatı", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, sayı: IV (1975), 1-73.

- "Alp Arslan Zamanı Selçuklu Kültür Müesseseleri, I. Üniversiteler", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, sayı: IV (1975), 75-125.

- "Alp Arslan Zamanı Büyük Selçuklu İmparatorluğu Dinî Siyaseti", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, sayı: IV (1975), 127-155.

- "Libya Cumhuriyeti", **Orta Doğu Gazetesi**, sayı: 2347 (13 Ocak 1975), Pazartesi.

- "Değişmekte Olan Dünya ve Türkiye", **Orta Doğu Gazetesi**, 22 Ocak 1975, Çarşamba.

1977

- "1976 Dünya Kadınlar Yılı Münasebetiyle. Devlet kurtaran Örnek Bir Türk Kadını: (Harezmlî Altuncan Hatun)", **Millî Kültür Dergisi**, I/1 (Ocak 1977), 44-45.

- "1973 Paris Orientalistler Kongresi'nde Doğu Almanya Halk Cumhuriyeti İlim Adamlarının Doğu'yu Görüşleri", **Millî Kültür Dergisi**, 1/2 (Şubat 1977), 70-71.

- "Türklerin Anadolu'da Denize İlk Ulaşmaları ve Türk Dehasının Jeopolitikten Faydalanarak Medeniyet Kurmada Gösterdiği Üstünlük", **Millî Kültür Dergisi**, 1/3 (Mart 1977), 8-12.

- "Türklerin Anadolu'da Denize İlk Ulaşmaları II.", **Millî Kültür Dergisi**, 1/4 (Nisan 1977), 13-16.

- "Selçuklu Veziri Nizâmü'l-Mülk ve Tarihî Rolü", **Milli Kültür Dergisi**, 1/5 (Mayıs 1977), 9-16.

- "Malazgirt Meydan Muharebesi'nde Rol Oynayan Unsurlar", **Milli Kültür Dergisi**, 1/8 (Ağustos 1977), 6-11.

- "801. Yıldönümü Münasebetiyle. Miriyokefalon Meydan Muharebesi", **Milli Kültür Dergisi**, 1/9 (Eylül 1977), 26-30.

- "Türk Kurtuluş Hareketinin İyi Bilinmeyen bir Yanı: General Fuat Cebesoy'un Moskova Büyükelçiliği ve Kronstadt Denizcileri Ayaklanmasının Bastırılmasında Oynadığı Rol", **Milli Kültür Dergisi**, 1/10 (Ekim 1977), 7-10.

- "Atatürk'ü Anlamak", **Milli Kültür Dergisi**, 1/11 (Kasım 1977), 8-10.

1979

- "Dış Siyasette Gerçekçilik Prensibi Dünyada ve Türkiye'de Ne Dereceye Kadar Uygulanıyor?", (Günün Yazısı), **Adalet Gazetesi**, 13 Kasım 1979, 2,7.

1980

- "Türk Dili ve Millî Bütünlüğümüzdeki Yeri", **İlim Teknik Kültür Dergisi**, 1/1 (Haziran 1980), 6-8.

- "Atatürk'ün Yeni Türkiye'yi Kurarken Dayandığı Temel Fikirler", **Milli Kültür Dergisi**, II/3-4-5 (Ağustos-Eylül-Ekim 1980), 6-8.

1981

- "Yeni Üniversiteler Kanunu Münasebetiyle Bazı Düşünceler", **Türk Kültürü Dergisi**, XIX/219 (Mart-Nisan 1981), (36-39), 254-257.

- "Alp Arslan Zamanı Selçuklu Hükûmet Teşkilatı", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, sayı: V-VI (1981)'den ayrı basım, 1-115.

- "Alp Arslan Zamanı Ziraati ve Hayvancılığı", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, sayı: V-VI (1981)'den ayrı basım, 117-148.

1998

- "Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine Giriş ve Metodoloji", (1983 Yılı A.Ü. Hukuk ve Eczacılık Fakülteleri "Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi" Ders Notları), **Türk Kültürü Dergisi**, XXI/242 (Haziran 1983), (61-70), 393-402.

- "Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Nasıl Ele Alınmalıdır?", (1983 Yılı A.Ü. Hukuk ve Eczacılık Fakülteleri "Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi" Ders Notlarının Genişletilmiş Şekli), **Milli Kültür Dergisi**, 43(Aralık 1983), 2-9.

1985

- "Son Irak Selçuklu Hükümdarı II. Tuğrul ve Zamanı", **Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi, A.Z.V.Togan Özel Sayısı**. Fasikül: I, sayı: 13 (Erzurum 1985), 215-234 (Bu makalenin özeti için bkz: M.A. Köymen, "Tuğrul II. "maddesi, **İslâm Ansiklopedisi**, XII/2, İstanbul 1975, 19-25., **Türk Ansiklopedisi**, XXXI, Ankara 1982, 460-466.

1987

- "Kırk Yılıını Dolduran Çok Partili Demokrasi Devrinde Liderler, I.", **Forum Dergisi**, sayı: 177 (15 Ocak 1987), 42-47.

1988

- "Türk Tarihi'nin Işığında Türkiye.", **Türkiye Gazetesi**, 10 Mayıs 1988.

- "Selçuklu Hükümdarı Büyük Alâeddin Keykübâd ve Anadolu Savunması", **Belleten**, LII/205 (1988), 1539-1545.

1989

- "Anadolu'nun Türk Yurdu Olmasında Selçuklular'ın Rolü", **Milli Kültür Dergisi**, sayı: 65 (Haziran 1989), 28-35.

- "Atatürk'ün Büyüklüğü", **Atatürk Haftası Armağanı**, Atatürk Dizisi, sayı: 22(10 Kasım 1989), 19-32 (Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı Yayını).

1990

- "Malazgirt Meydan Muharabesi'nin 919. Yıldönümü", **Milli Kültür Dergisi**, 75 (Ağustos 1990), 2-5.

1991

- "Türk Milletini Yeterince Tanıyormuyuz?", **Yeni Forum Dergisi**, XII/260 (Ocak 1991), 39-42.

- "Türk Tarihinde Araştırma Metodu", **Milli Kültür Dergisi**, 81 (Şubat 1991), 12-22.

1992

- "Türkiye Selçuklu Devleti'nde Ekonomik Hayat", **Türk Dünyası Tarih Dergisi**, XI/65 (1992), 16-27.

- "Selçuklu Devri Hukuku", **Türk Dünyası Tarih Dergisi**, sayı: 66 (Haziran 1992), 11-18.

- "Yeni Bir Dünya Kuruluyor", **Türk Yurdu Dergisi**, XII/62 (Ekim 1992), 9-15.

1993

- "Türkiye Selçuklularına Dair Yeni Bir Kaynak: El-Veledü'ş-Şefik", **Belgeler** (Türk Tarih Kurumu, Türk Tarih Belgeleri Dergisi), XV/19 (1993), 1-22.

- "Süleyman Şah ve Anadolu Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu", **Belleten**, LVII/218 (Nisan 1993), 71-79.

C- TEBLİĞLER

1962

- "Neue Arbeiten in Der Türkei Zur Geschichte Der Seldschuken", **XV. Uluslararası Orientalistler Kongresi** (30 Temmuz- 3 Ağustos 1961, Göttingen/Almanya), **Zeitschrift der Deutschen Morgenlandischen Gesellschaft**, CXI/2 (1962), 419-421.

1973

- "Some Considerations About the Social Life of Turks During the Saljuqid Period", **XXIX. Uluslararası Orientalistler Kongresi** (16-22 Temmuz 1973, Paris/ Fransa), **Tebliğ Özetleri**, Paris 1973.

1976

- "Selçuklu Devri Kaynakları Olarak Vakfiyeler", **I. Uluslararası Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Tarihi Kongresi** (24-26 Eylül 1974, Napoli/İtalya), **Studi Preottomani e Ottomani. Atti del Convegno di Napoli (24-26 Settembre 1974)**, Estratto, Istituto Universitario Orientale, Napoli 1976, 153-163.

- "Selçuklu Devrinin Özellikleri", **Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü'nün Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Dolayısıyla Düzenlediği Seminer** (23-25 Eylül 1973, Konya), **Atsız Armağanı**, İstanbul 1976, 355-369.

1979

- "Selçuklular'ın Kendilerine Mahsus İktisâdî Siyâsetleri Varmıydı?", **II. Millî Türkoloji Kongresi** (1978, İstanbul), **Millî Kültür Dergisi**, I/12 (Aralık 1979), 65-67.

1982

- "Selçuklular Zamanında Beslenme Sistemi", **Kültür ve Turizm Bakanlığı, Millî Folklor Araştırma Dairesi'nin Düzenlediği Türk Mutfağı Sempozyumu** (31 Ekim- 1 Kasım 1981, Ankara) Bildirileri, Ankara 1982, 35-45.

1986

- "Türkiye Selçukluları Devleti'nin Ekonomik Politikası", III. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi (24 Ağustos 1983, Princeton Üniversitesi/Amerika), **Belleten**, L/198 (Aralık 1986), 613-620.

1987

- "Büyük Selçuklu İmparatorluğu (1040-1157)", Ankara Üniversitesi'nin Düzenlediği **Tarihte Türk Devletleri Sempozyumu (20-22 Mayıs 1985, Ankara) Bildirileri**, I., Ankara, 1987, 359-365.

- "Türkiye Selçukluları Devleti (1075-1308)", **Tarihte Türk Devletleri**, I, 377-384.

- "Irak Selçukluları Devleti (1118-1194)", **Tarihte Türk Devletleri**, I, 415-421.

1988

- "Selçuklu Ordusu", **X.Türk Tarih Kongresi (22-26 Eylül 1986, Ankara), Bildirileri**, Ankara 1991'den Ayrıbasım, 1959-1068 (**Belleten**, LII/202, Nisan 1988, 91-99).

Ç- KONFERANSLAR

1972

- "The Importance of Malazgirt Victory With Special Reference to Iran and Turkey", R.C.D. (Regional Cooperation for Development), **Journal of Regional Cultural Institute** (İran, Pakistan-Turkey), V/I (1972), 5-12 (Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıldönümü Kutlamaları Dolayısıyla Ağustos 1971'de Tahran/İran'da Verilen Konferans).

1976

- "Türkler ve Demokrasi", **A.Ü. DTCF. 50. Yıl Konferansları**, Ankara 1976, 151-159 (Cumhuriyetin 50 Yıldönümü Dolayısıyla 1973'de Ankara DTCF'de Verilen Konferans), (**Millî Kültür Dergisi**, I/6 Haziran 1977, 11-15).

1986

- "Selçuklular ve Anadolu'nun Türkleşmesi Meselesi", **S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi, Selçuk Dergisi**, Sayı:1 (Aralık 1986), 21-35 (31 Ocak 1986'da Ankara Türk Tarih Kurumu'nda Verilen Konferans).

1988

- "Selçuklular'da Devlet", **Bulleten**, LI/201, (Aralık 1987), 1988, 1359-1373 (30 Ocak 1987'de Ankara Türk Tarih Kurumu'nda Verilen Konferans).

1990

- "Selçuklular'da Devlet, III. Tarihî ve Siyâsi Bakımlardan", **Bulleten**, LIV/209, (Nisan 1990), 403-415 (6 Ocak 1989'da Ankara Türk Tarih Kurumu'nda Verilen Konferans).

1993

- "Atatürk Türkiye'si ve Dünya", **Bulleten**, LVII/219, (Ağustos 1993), 619-632 (1 Kasım 1992'de Ankara Türk Tarih Kurumu'nda Verilen Konferans).

D-KONUŞMALAR

1983

- "Kültür ve Turizm Bakanlığı, I. Millî Kültür Şûrası (23-27 Ekim 1982) Genel Kurul Görüşmeleri, Ankara 1983, 19 (Tarih Komisyonu Raporu Görüşülmesi'nde Yapılan Konuşma).

1989

- "Malazgirt Meydan Muharebesi'nin Diğer Meydan Muharebeleri Arasındaki Yeri ve Önemi", **Bulleten**, LIII/206 (Nisan 1989), 375-379 (Malazgirt Meydan Muharebesi'nin 918. Yıldönümü Dolayısıyla 26 Ağustos 1988'de TRT. Televizyonu I. Kanal'da Yapılan Konuşma).

1995

- "Prof.Dr.Bahaeddin Ögel'in Kişiliği, Eserleri ve Fikirleri", A. Yuvalı-M.B. Aşan, "**Prof.Dr.Bahaeddin Ögel**", İstanbul 1995 (Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını), 54-61 [Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nün Düzenlediği "Ölümünün I. Yıldönümünde Prof. Dr. Bahaeddin Ögel'i Anma Paneli" (10 Mart 1990, Elazığ'da Yapılan Konuşma)].

E- KAYNAK YAYINLARI

1949

- "Mehmed Neşrî, **Kitâb-ı Cihân-nümâ. Neşrî Tarihi**", c.I. Metin ve Transkripsiyon (Hazırlayanlar: F.R.Unat-M.A. Köymen) Ankara, 1949 (19872-19953) (Türk Tarih Kurumu Yayını).

1957

- "Mehmed Neşrî, **Kitâb-ı Cihân-nümâ. Neşrî Tarihi**", c.II. Metin ve Transkripsiyon (Hazırlayanlar: F.R.Unat-M.A. Köymen) Ankara, 1957 (19872-19953) (Türk Tarih Kurumu Yayını).

1976

- "Nizâmü'l-Mülk (Ebû Ali Hasan Tûsî), **Siyerü'l-Mülûk veya Siyâset-Nâme**", c.I. Farsça metin (Önsöz ve Giriş'le Birlikte Neşreden: Prof.Dr.M.A. Köymen), Ankara 1976 (A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayını).

F-ÇEVİRİLER

1942

- "Walter Hinz, Timurîler Tarihi Hakkında Menba Tetkiki", (Çev. M.A. Köymen), **Bellekten**, VI/21-22 (1942), 85-120.

- "Karl Jahn, İran'da Kağıt Para", (Çev. M.A. Köymen), **Bellekten**, VI/23-24 (1942), 269-309.

1943

- "Wilhelm Barthold, Saffarîler Tarihi Hakkında", (Çev. M.A. Köymen), **Bellekten**, VI/26 (1943), 319-340.

1982

- "Nizâmü'l-Mülk, **Siyâset-Nâme**", (Çev. M.A. Köymen), Ankara 1982 (Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını., İstanbul 19902: Kültür Bakanlığı Yayını., Ankara 19993: Türk Tarih Kurumu Yayını (Baskıda).

1983

- "Mehmed Neşri, **Neşrî Tarihi**, c.I (çev. M.A. Köymen), Ankara 1983 (Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını)

1984

- "Mehmed Neşrî **Neşrî Tarihi**", c.II. (Çev. M.A. Köymen), Ankara 1984 (Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını).

G-TANITMA-TENKİD-TAHLİLLER

1949

- "Yayınlar Arasında: Journal Asiatique, CCXXXIV (1943-1945)", **A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, VII/2 (1949), 503-506 [Prof.Dr.Claude

Cahen'in "La Tuğra Seljukide" (**Journal Asiatique**, tome: CCXXXIV/1943-45, 167-172) adlı Makalesi Hakkında].

1953

- "Selçuklu Devri Türk Tarihi Araştırmaları, I: Büyük Selçuklu İmparatoru Melikşah Devrine Dair Bir Eser Münasebetiyle", **Belleten**, XVII/68 (Ekim 1953), 557-604 [Doç.Dr. İbrahim Kafesoğlu'nun "**Sultan Melikşah Devrinde Büyük Selçuklu İmparatorluğu**" (İstanbul 1953) adlı Kitabı (Doktora Tezi) Hakkında].

1954

- "Umûmî Türk Tarihi Araştırmaları, I. 'Göktürk Kağanlığı' adlı Bir Yazı Münasebetiyle Bazı Mülahazalar", **A.Ü.İlâhiyât Fakültesi Dergisi**, III/3-4 (1954), 103-118 [Prof.Dr.Akdes Nimet Kurat'ın "Göktürk Kağanlığı Siyasî Tarihi'nin Anahatları (M.S. 552-745) –İlk "Türk Devleti" Kuruluşunun 1400. Yıldönümü Münasebetiyle (**A.Ü.Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, XI/1-2, 1952, 1-56) adlı Makalesi Hakkında].

1964

- "Selçuklu Devri Türk Tarihi Araştırmaları, II: Selçuklu Devri Devlet Teşkilatına Dair Yazılmış Bir Eser Münasebetiyle", **A.Ü.Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, II/2-3 (1964), 1966, 303-380 [Dr. Heribert Horst'un "**Die Staatsver Waltung der Grosse lguqen und Horazmşâhs (1038-1251). Eine Untersuchung nach Urkundenformularen der Zit**" (Wiesbaden 1964) Adlı Kitabı (Doktora Tezi) Hakkında].

1972

- "Osman Turan, **Selçuklular Zamanında Türkiye. Siyasî Tarih. Alp Arslan'dan Osman Gazi'ye (1071-1318)**, Turan Neşriyat Yurdu, İstanbul 1971", **Bibliyografya. Kitap Haberleri Bülteni** (Turhan Kitabevi, Ankara) I/4 (1972), 205-212.

1973

- "Mevlanâ, **Tercüman Gazetesi** 6 Mart 1973, Salı [Mehmet Önder'in "**Mevlânâ (Hayatı-Eserleri)**" (Baskı Yeri ve Tarihi yok. Ankara 1969?; Tercüman 1001 Temel Eser No. 7) Adlı Kitabı Hakkında. Not: Bu yazı, Tercüman Gazetesi'nin Düzenlediği Tenkid Yarışmasında Birincilik Kazanmıştır]

1977

- "Türk Dünyası El Kitabı, Ankara 1976", **Milli Kültür Dergisi**, I/7 (Temmuz 1977), 77-80 (Bir İlmî Heyet'çe Hazırlanıp, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü'nün Yayınladığı Üç Ciltlik Mezkûr Eser Hakkında).

Ğ-ANSİKLOPEDİ MADDELERİ

1966

- "Sencer", **İslâm Ansiklopedisi**, c.X, İstanbul 1966, 486-493.

1975

- "Tuğrul I.", **İslâm Ansiklopedisi**, c.XII/2, İstanbul 1975, 14-19 (**Türk Ansiklopedisi**, c. XXXI, Ankara 1982, 457-460).

- "Tuğrul II", **İslâm Ansiklopedisi**, c.XII/2, İstanbul 1975, 19-25 (**Türk Ansiklopedisi**), c.XXXI, Ankara 1982, 466-477.

- "Tuğrul Bey", **İslâm Ansiklopedisi**, c.XII/2, İstanbul 1975, 25-41 (**Türk Ansiklopedisi**), c.XXXI, Ankara 1982, 466-477.

1983

- "Osman Turan", **Türk Ansiklopedisi**, c.XXXII, Ankara 1983, 2.

H-NEKROLOJİ VE BİYOGRAFİLER

1966

- "Prof.Mehmed Fuad Köprülü'nün Tarihe Dair İlk Yazıları", **Türk Kültürü Dergisi**, IV/47 (Köprülü Sayısı, Eylül 1966), (20-31), 948-959.

1967

- "Büyük İlim ve Fikir Adamı: İsmail Hâmî Danişmend'in Ölümü ve Düşündürdükleri", **Önasya Mecmuası**, II/21 (Mayıs 1967), [6-7].

1973

- "Ölümünün 7. Yılı Münasebetiyle Fuat Köprülü ve 'Muhit", **Türk Kültürü Dergisi**, XI/128 (Haziran 1973), (7-11), 607-611.

1975

- "Ölümünün Sekizinci Yıldönümünde Ord.Prof. M.Fuat Köprülü", **Orta Doğu Gazetesi**, sayı: 2347 (6 Ocak 1975, Pazartesi), 2.

1978

- "Prof.Dr.Osman Turan'ın Ardından", **Tercüman Gazetesi**, 2 Şubat 1978, Perşembe, 2.

- "Prof.Dr.Osman Turan. Hayatı, Eserleri ve Fikirleri", Osman Turan, **Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi**, c.I-II, İstanbul 19782 (Nakışlar Yayınevi), 11-33 (Önsöz).

1981

- "Prof.Mehmet Fuad Köprülü, I: Özel Hayatı ve Yetişmesi", **Milli Kültür Dergisi**, II/11 (Nisan 1981), 21-24.

- "Prof.Mehmet Fuad Köprülü, II: İlmî Hayatı", **Milli Kültür Dergisi**, II/12 (Mayıs 1981), 13-16.

- "Prof.Mehmet Fuad Köprülü, III: Fikir Hayatı", **Milli Kültür Dergisi**, III/1 (Haziran 1981), 15-18.

- "Prof. Fuad Köprülü'nün Siyasî Hayatı", **Yeni Forum Dergisi**, II/48 (1 Eylül 1981), 13-14.

1984

- "Vefâtının 40. Gününde Kafesoğlu'nu 'Fâtihâlar'la Anıyoruz", **Tercüman Gazetesi**, 28 Eylül 1984, Cuma, 2 [Bu yazı, A. Donuk'un "**Prof.Dr. İbrahim Kafesoğlu**" (İstanbul 1989, Acar Yayınları) Adlı Eserinde de (s. 158-160) Yayınlanmıştır].

1989

- "Prof.Dr. Bahaeddin Ögel'in Ardından", **Türkiye Gazetesi**, 31 Mart 1989.

- "Prof.Dr. Bahaeddin Ögel'in Vefâtı Münasebetiyle Bazı Düşünceler", **Türk Dünyası Tarih Dergisi**, sayı: 29 (Mayıs 1989), 61-62.

I-RAPORLAR

1990

- "Tarihin Işığında Anadolu Savunması (Dünü, Bugünü ve Yarını)", Ankara 1990 (Özel Yayın. Devlet, Siyâset ve İdare Adamlarına Sunulan 32 Sayfalık I. Rapor. Kısmî yayınları: **Yeni Forum Dergisi**, II/252, Mayıs 1990, 64-73., **Türkiye Gazetesi**, yay. Ergun Göze, 3 Gün süre ile, 1990).

1991

- "Tarihin Işığında Orta Doğu (Dünü, Bugünü ve Yarını)", **Yeni Forum Dergisi**, XII/263, Nisan 1991, 45-52, (Başına 8. Sayfalık Bir "Sunuş" ilavesiyle Devlet, Siyaset ve İdare Adamlarına Sunulan II. Rapor).

1992

- "Tarihin Işığında Dünya Türklüğü ve Türkiye (Dünü, Bugünü ve Yarını)", **Türk Yurdu Dergisi**, XII/58 (Haziran 1992), 15-25 (III. Rapor).

İ-MEKTUPLAR

1956

- "Üniversitedeki Çeşitli Klikler", **Zafer Gazetesi**, sayı: 2317 (25 Ocak 1956).

1970

- "Türk Tarih Kongresi Başlarken Prof.Köymen'in Cumhurbaşkanı Sunay'a Mektubu", **Yeni Tanin Gazetesi**, 27 Eylül 1970.

1980

- "Menderes'in CHP'den Çektikleri Yazı Serisi İle Bir Tartışma Konusu: Prof.Köymen DP Kurucularını Eleştirdi", **Son Havadis Gazetesi**, 24 Mart 1980, Pazartesi, 6. (Prof.Dr.M.A.Köymen'in, Tekin Erer'in aynı gazetede yayınlanan "Adnan Menderes'in CHP'den Çektikleri" yazı dizisi dolayısıyla mezkûr yazara gönderdiği mektup).

K- MÜLAKATLAR

- "918. Yıldönümünde Malazgirt Zaferi", Konusunda Prof.Dr. M.A.Köymen İle Yapılan Mülâkat, **Bizim Ocak Dergisi**, sayı: 53 (Ağustos 1988), 28-32.

1990

- "Tarihten Günümüze Doğu Anadolu" Konusunda "Ayın Konuğu" Prof.Dr.M.A.Köymen İle Yapılan Mülâkat, **Bizim Ocak Dergisi**, sayı: 73 (Nisan 1990), 28-30.

2-BASILMAMIŞ ESERLER

A-TEZLER

1943

- "Muhammed b.İbrahim, "Kirman selçukluları Tarihi" (Târih-i Selçûkiyân-ı Kirman/ Histoire des Seljoucides du Kerman. nşr. M.Th. Loutsma, Leiden, Brill 1886) (Farsça'dan Türkçe'ye Çeviren, Notlar ve Açıklamalar: M.A.Köymen), Ankara 1943 [Doktora Tezi. Kısmî yayını: **A.Ü.Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, II/I (1943), 127-134].

1948

- "Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi Çerçevesi İçinde Sancar'ın Meliklik Devri", Ankara 1948 (Doçentlik Tezi).

B-KİTAPLAR

1993

- "Büyük Alâeddin Keykûbâd ve Zamanı", Ankara 1993 (Birkaç Ciltlik Telif Eser).

- "Türk Tarihi Araştırmaları", Ankara 1993 (Makalelerinden seçmeler).

- "Türk Tarihinde Araştırma Metodu", [Millî Kültür Dergisi'nde (81, Şubat 1991, 12-22) Çıkan Aynı Adlı Makalesinin Genişletilerek Kitaplaştırılmış Şekli].

C-MAKALELER

1992

- "Millî Devlet İlkesi Bakımından Atatürk'ün Büyüklüğü, II.", Ankara 7 Mart 1992 (Daktilo Metin, 22 Sayfa).

Ç-KONFERANSLAR

1988

- "Selçuklular'da Devlet, II. Hukukî ve Medenî Bakımlardan" (1988'de Ankara Türk Tarih Kurumu'nda Verilen Konferans).

1993

- "Atatürk Türkiyesi ve Türk Dünyası" (11 mart 1993'de Ankara Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nda Verilen Konferans. (Daktilo Metin, 13 Sayfa).

D-KONUŞMALAR

1982

- "Türk Büyükleri (Yapım: Seyfeddin Sağlam): Alp Arslan" TRT. Ankara Radyosu Arşivi, Söz Yayınları, Bant. 6740 (28 Temmuz 1982'de TRT 2'de Yapılan 14 Dakikalık Radyo Konuşması).

E- TEBLİĞLER

1956

- "Selçuklu Devri Türk Tarihinin Kaynaklarından Menâkıb-i Ahmed Cam" V. Türk Tarih Kongresi (12-17 Nisan 1956, Ankara).

- "Anadolu Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu", V. **Türk Tarih Kongresi** (12-17 Nisan 1956 Ankara).

1971

"Selçuklular'ın Sosyal ve Kültürel Etkileri", Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü'nün Atatürk Üniversitesi'nde Düzenlediği "**Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu** (21-25 Ağustos 1971, Erzurum).

1973

"Some Considerations About the Social Life of Turks During the Saljuqid Period" **XXIX.Uluslararası Orientalistler Kongresi** (16-22 Temmuz 1973, Paris/Fransa). (Özeti basılmıştır).

1982

- "Selçuklu Medeniyeti Nasıl Araştırılmalıdır?", **IV. Milletlerarası Türkoloji Kongresi** (20-25 Eylül 1982, İstanbul).

BİBLİYOGRAFYA

- Abdulkadiroğlu, Abdulkerim- Kurnaz, Cemâl (Haz.), "**Türk Kültürü (Dergisi)** Bibliyografyası (Yıl I-XXVI, sayı I-300 Kasım 1962-Nisan 1988), Ankara 1989, s. 107, 116, 126-127, 129, 143, 162, 212, 228, 235, 245, 274.

- Arık, Fedâ Şâmil., (Tan.) "M.A.Köymen, Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, (c.I.Kuruluş Devri), Ankara 1979", **Millî Kültür Dergisi**, II/6-7-8 (Kasım-Aralık 1980-Ocak 1981), s. 72-75.

- _____, "Büyük Selçuklu Tarihi Prof.Dr.Mehmet Altay Köymen Hakk'a Yürüdü", **Türk Kültürü Dergisi**, XXXII/369 (Ocak 1994), s. 22-25.

- _____, "Hocam Prof.Dr.Mehmet Altay Köymen", **Türk Kültürü Dergisi**, XXXIII/382 (Şubat 1995), s.(39-51), 103-115.

- _____, "Mehmet Altay Köymen" maddesi, **Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Ansiklopedisi** (Baskıda).

- Baykara, Tuncer; "Prof.Dr.Mehmet Altay Köymen (1916-1993)", Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, XII, İzmir 1997, s. 235-237.

- Erzi, Adnan Sadık (Haz.), "**Belleten Dizini**, I. (Cilt I-XX, sayı I-100)", Ankara 1971, s. 26.

-Hacıgökmen, Mehmet Ali., "Selçuklu Tarihçisi Mehmet Altay Köymen'in Vefâtının Birinci Yıldönümü Münasebetiyle", **Türk Kültürü Dergisi**, XXXIII/381 (Ocak 1995), s.50-53.

-Kafesoğlu, İbrahim., "Türkiye'de Selçuklu Tarihçiliği", **İ.Ü.Edebiyat Fakültesi, Cumhuriyetin 50.Yılına Armağan**, İstanbul 1973, s. 86-88 (İngilizce Çevirisi: Gary Leiser, "Seljuk Historiography in Turkey", **International Journal of Turkish Studies**, III/2 (1985-1986), s. 133-134).

-Köymen, Mehmet Altay., "Neue Arbeiten in der Türkei Zur Geschichte der Seldschuken", **Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft**, CXI/2 (1962), s. 419-421.

- "Mehmet Altay Köymen" maddesi, **Türk Ansiklopedisi**, c.XXIII, Ankara 1976, s. 403.

-Mehmet Altay Köymen'in Şahsî Dosyaları, **A.Ü. DTCF. Arşivi**, Nr. 36/1-2., **A.Ü. Rektörlüğü Arşivi**, Nr. 35/1-2., **Özel Kütüphane ve Arşivi**.

-Merçil, Erdoğan (Haz.), "**Belleten Dizini, III** (Cilt XXXVI-LI, Sayı 141-400)", Ankara 1994, s.14.

-Millî Kütüphane Genel Müdürlüğü (Haz.), "**Selçuklu Tarihi, Alparslan ve Malazgirt Bibliyografyası**", Ankara 1971, s. 50,57-58, 70, 83,94.

-Özbek, Süleyman., "Prof.Dr.Mehmet Altay Köymen", **A.Ü.DTCF. Tarih Araştırmaları Dergisi**, XVII/28 (1995), Ankara 1996, s. 331-337.

-Özkaya, Tüten (Haz.), "The Bibliography of the Turkish Studies on Central Asia, 1928-1981", **Journal of Central Asia**, V/1-2 (July-December 1982), s. 36-37, 40, 84, 153, 194, 245, 293.

-Prof.Dr.Mehmet Altay Köymen'in Biyografisi, Yayınlanmış Belli-Başlı Eserleri", **Yeni Halk Ansiklopedisi Dergisi**, IV/37 (29 Ocak 1970), s.6.

-Shimizu, Kosuke (Haz.), "**Bibliography on Saljuq Studies**", Tokyo 1979, s. 3-4, 17-19, 31-33, 38, 51,61.

-Strohmeier, Martin., "**Seldschukische Geschichte und Türkische Geschichtswissenschaft die Seldschuken im Urteil Moderner Türkischer Historiker**", Berlin 1984 (Doktora tezi), s. 136-151; 4, 76, 80, 88, 134, 139, 142, 144, 150, 152, 163, 171, 180, 203, 234.

-Şapolyo, Enver Behnan., "Selçuklu Tarihine Ait Eserler Üzerine", **Önasya Mecmuası**, II/15 (Kasım 1966), [s.13].

-Taeschner, Franz (Tan.), "Eine Ausgabe Von Neschri's Altosmanischen Chronik" **Der Islam**, sayı: 29 (1949), Cüz.3.

-Tamçelik, Soyalp; "Prof. Dr. Mehmet Altay Köymen'in Hayatı ve Eserleri", **Türk Kültürü Dergisi**, XXXV/411 (Temmuz 1997), s. (1-9), 385-393.

-Taneri, Aydın (Tan.), "M.A.Köymen, Büyük Selçuklular Tarihi (Ankara 1979)", **Yeni Forum Dergisi**, I/12 (1 Mart 1980).

-_____, "Hocaların Hocası Mehmet Altay Köymen", **Türkiye Gazetesi**, 6 Mart 1991, Çarşamba. s.2,7.

-"_____, "Prof.Dr. Mehmet altay Köymen", **Türkiye Gazetesi**, 15 Aralık 1993, Çarşamba.

-_____, "İki Büyük Değerin Ardından", **Türkiye Gazetesi**, 13 Temmuz 1994, Çarşamba.

-Tuncer, Hüseyin (Haz.), "**Türk Yurdu [Dergisi] Bibliyografyası (1911-1992)**", İzmir 1993, s. 200,276.

-Turan, Osman., "**Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti**", İstanbul 19803, s.25-26, 45.

-"Türk Tarih Kurumu Aslî Üyesi Mehmet Altay Köymen Vefât Etti", **Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Bülteni**, VII/21-22 (Mayıs-Eylül 1994), s. 39-41.

-Uçak, Halil İbrahim., "Ankara'nın İlk Profesörü. Haymana'lı Mehmet Altay Köymen", **Tarih İçinde Haymana**, Ankara 1986, s.168-170 ["Ölümünün I. Yılında Prof.Dr.M.A.Köymen'in Ardından" Adıyla **Türkiye Gazetesi**'nde de (Yay. A. Taneri: "Büyük Bir Bilim Adamının Gurur Mücadelesi", 28 Aralık 1994, Çarşamba, s.10) Yayınlanmıştır.].

-_____, "Prof.Dr.Mehmet Altay Köymen", **Bellekten**, LVIII/223 (Aralık 1994), s. 789-792.